

INSTITUT
DRUŠTVENIH NAUKA
BEOGRAD
INSTITUTE
OF SOCIAL SCIENCES
BELGRADE

Aktuelnosti medicinskog prava

teorija, praksa i zakonodavstvo

Izdavač

Institut društvenih nauka
Beograd, 2019

Za izdavača

Dr Goran Bašić

Urednik

Dr Hajrija Mujović

Programski odbor

Dr Marta Sjeničić
Dr Marko Milenković

Grafičko oblikovanje

Milorad Mitić

Tiraž

25 primeraka

Štampa

RIC grafičkog inženjerstva
Tehnološko-metalurškog fakulteta

ISBN 978-86-7093-217-3

INSTITUT DRUŠTVENIH NAUKA
Centar za pravna istraživanja

Aktuelnosti medicinskog prava

teorija, praksa i zakonodavstvo

Okrugli sto

KNJIGA SAŽETAKA

BEOGRAD, 17. april 2019.

Aktuelni trendovi u preventivnoj zdravstvenoj zaštiti iz zdravstvenom osiguranju u uporednom pravu

Sofija Nikolić Popadić*

Promociji zdravlja i prevenciji se u poslednjim decenijam posvećuje sve više pažnje. U dokumentima međunarodnih medicinskih organizacija se ističe njihov značaj u očuvanju i unapređenju zdravlja stanovništva koje prema Ustavu Svetske zdravstvene organizacije ne predstavlja samo od-sustvo bolesti i onesposobljenosti, već je ono stanje potpunog fizičkog, mentalnog i socijalnog blagostanja. Preventivno delovanje je sastavni deo prava na zdravstvenu zaštitu koje prema Evropskoj socijalnoj povelji obuhvata otklanjanje uzroka lošeg zdravlja, njegovo unapređenje kroz save-tovanje i obrazovanje, kao i podsticanje individualne odgovornosti lica (čl. 11). Promocija zdravlja, blagostanja i prevencija su takođe deo Evrop-ske zdravstvene politike - Zdravlje 2020.

Jedna od država Evrope u kojoj je u toku proces značajnih izmena u ovoj oblasti i koja teži ka sve većoj zastupljenosti i promociji zdravog na-čina života je Nemačka, naročito nakon donošenja Zakona o jačanju pro-mocije zdravlja i prevenciji (Gesetz zur Stärkung der Gesundheitsförde-rung und der Prävention) 2015. godine. Podizanje svesti građana o be-nefitima zdravih životnih navika i značaju primene preventivnih mera kao što su imunizacija, preventivni zdravstveni pregledi uz informisanje o zdravom načinu života, skriningu radi ranog otkrivanja kancera, stomato-loški pregledi i drugi vidovi prevencije, predstavljaju neke od osnovnih zakonskih ciljeva. Veoma značajnu ulogu u njihovom ostvarivanju ima si-stem zdravstvenog osiguranja koji se zasniva na obaveznom (zakonskom) zdravstvenom osiguranju kojim je osigurano 90% stanovništva i privat-nom osiguranju koje je manje zastupljeno. Izmenama i dopunama koje su na osnovu novog zakona o prevenciji unete u Socijalni zakonik

---

* master pravnik, istraživač saradnik Instituta društvenih nauka,
sofijanikolic@hotmail.com

(Sozialgesetzbuch), fondovima zdravstvenog osiguranja (Krankenkassen) je data izuzetno važna funkcija u domenu održavanja, poboljšanja i unapređenja zdravlja (SGB (V), §1), što uključuje i unapređenje ličnih sposobnosti i odgovornosti osiguranika u oblasti zdravlja (PrävG, Art. 1). Fondovi zdravstvenog osiguranja treba da omoguće edukaciju, savetovanje i usluge osiguranicima, kao i da promovišu zdrav načina života (SGB (V), §1). Potrebno je da im u tome pruže pomoć škole, ustanove za dnevni boravak dece, poslodavci, ustanove za dugotrajnu negu i drugi (PrävG, §20a (3)). Značajnu ulogu u promociji zdravlja ima i Savezni centar za zdravstvenu edukaciju (Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung). Zakonom su propisana minimalna izdvajanja u okviru osiguranja za sprovođenje mera u ovoj oblasti. Prema izveštaju za 2017. godinu zdravstveni fondovi su izdvojili 7,18 evra po osiguraniku. Pored zdravstvene edukacije šire populacije u domenu prevencije, od oktobra 2018. godine je na osnovu izmenjenih smernica Zajedničkog federalnog odbora o zdravstvenim pregledima za rano otkrivanje bolesti uvedena mogućnost da lekar na osnovu pregleda izda preporuku o prevenciji u formi lekarske potvrde, što predstavlja značajan doprinos u individualizaciji, odnosno prilagođavanju preventivnih mera pacijentu, a takođe ima uticaj i na oblast zdravstvenog osiguranja. Novim zakonom je predviđeno da fondovi zdravstvenog osiguranja zajedno sa fondovima zakonskog penzijskog osiguranja, fondovima za osiguranje dugotrajne nege i institucijama za zakonsko osiguranje od nezgoda uz druge nadležne organe učestvuju u donošenju Nacionalne strategije o prevenciji (Präventionsstrategie) (PrävG, § 20d). Još jedna novina je i osnivanje Nacionalne konferencije za prevenciju (Nationale Präventionskonferenz) koja između ostalog treba da priprema izveštaj o prevenciji svake četiri godine, što prvi put treba da bude učinjeno 1. jula 2019. godine.

Pitanja prevencije i promocije zdravlja su aktuelna i u Srbiji. Odredbama različitih zakona kao što su Zakon o javnom zdravlju, Zakon o pravima pacijenata, Zakon o zdravstvenom osiguranju, su obuhvaćeni osnovni principi u ovoj oblasti, ali je neophodno njihovo adekvatno sprovođenje u praksi. U tom smislu nemački sistem promocije zdravlja predstavlja važan primer u ovoj oblasti, naročito kada je u pitanju uključivanje različitih institucija i subjekata i njihovo zajedničko delovanje. Konkretni koraci kao što su omogućavanje besplatnog bavljenja sportom osiguranicima, edukativne radionice i drugi vidovi promocije zdravlja kroz kontaktiranje lica od strane fondova zdravstvenog osiguranja omogućuju direktnije delovanje i potencijalne pozitivne efekte u ovom domenu zdravstvene zaštite. Implementacija mera predviđenih Zakonom o jačanju promocije zdravlja i prevenciji je započeta, a u narednim godinama će se videti efekti, odnosno koliki uticaj će imati na poboljšanje zdravstvenog stanja

stanovništva. Za sada se prema izveštaju za 2017. godinu vidi znatno povećanje broja lica uključenih u programe preventivne zdravstvene zaštite i promocije zdravlja, što predstavlja dobar pokazatelj kada je u pitanju primena propisa u praksi.

Ključne reči: promocija zdravlja, prevencija, zdravstvena zaštita, zdravstveno osiguranje

